

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ

ਬਨਾਮ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ.

10 ਮਈ 1996

[ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫੈਜ਼ਾਨ ਉਦੀਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860:

Ss.364, 302, 201-ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਕਤਲ-ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ-ਅਪੀਲ-ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਰਿਪੋਰਟ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਉਲਝਣ ਲਈ ਕੁਝ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ - ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ - ਵਿਅਕਤੀ ਝੂਠੇ ਫਸਾਏ ਗਏ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ- ਸਰਕਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ 10,00,000 ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950:

ਆਰਟੀਕਲ 136- ਕਤਲ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਝੂਠੇ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ-ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਕਤਲ- ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਉਲਝਣ ਲਈ ਕੁਝ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਕੀਲ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 10,00,000 ਰੁ.ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 2,00,000 ਰੁਪਏ-ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨੀਲਾਬਤੀ ਬੇਹਰਾ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਉਤੀਸਾ ਰਾਜ, [1993] 2 SCC 746, 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 7243 ਸਾਲ1993

1993 ਦਾ ਸੀ.ਡਬਲਿਊ.ਪੀ. ਨੰ.23/6 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 19.3.93 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਏ. ਐਨ. ਜੈਰਾਮ, ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਦਿਨੇਸ਼ ਮਾਥੁਰ, ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ, ਆਰ.ਬਾਨਾ, ਸੁਧੀਰ ਵਾਲੀਆ, ਆਰ.ਐਸ. ਸੂਰੀ ਸੀ.ਬੀ. ਬਾਬੂ, ਪੀ. ਪਰਮੇਸੁਮ ਅਤੇ ਦੇਬਾਸਿਸ ਮਿਸ਼ਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 7 ਦਸੰਬਰ, 1993 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਨੂੰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦਾਈ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਕਬਿਤ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ:

"ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪੇਟੈਂਟ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਾਈਕੋਰਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦਾਈ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਕਬਿਤ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ।"

7 ਦਸੰਬਰ, 1993 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

"ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਧਾਰਾ 364/302/201, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ 3/4/5 ਟੀ.ਏ.ਡੀ.ਏ. (ਪੀ) ਐਕਟ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਰੂਪਨਗਰ, ਜਿਲਾ ਰੋਪੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 10 ਮਿਤੀ 8.10.1993 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਰੂਪਨਗਰ ਨੂੰ ਕੋਡ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਸੀਬੀਆਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰੇ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੀਬੀਆਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਵਧੀਕ ਜਿਲਾ. ਸੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜੱਜ ਰੋਪੜ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ 31 ਮਾਰਚ 1994 ਤੱਕ ਸਟੇਅ ਰਹੇਗੀ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਮਾਂ ਵਧਾਇਆ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ 7 ਮਾਰਚ, 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

“(i) jogqhs ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਬਹਾਦਰਪੁਰ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਦਾਲਤ,

ਨਾਭਾ ਵਿਖੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 10/93 ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ.

(ii) ਐਸ.ਆਈ. ਅਵਿੰਦਰਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਇੰਸ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡੀਐਸਪੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 193, 194, 211 ਅਤੇ 218 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ।

(iii) ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਗੁਪਤਾ, ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ, ਉਸਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।"

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸੀਬੀਆਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ:

"6. ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਨੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ। ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ 25.1.93 ਨੂੰ ਰਾਤ 9.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੀ.ਐਸ.ਸਿਟੀ, ਰੋਪੜ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਸਮੇਤ ਉਕਤ ਘਰ ਤੋਂ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਨੰਬਰ ਡੀ. ਏ. ਕਿਊ.-3804 ਵਿੱਚ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ/ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਲੜਕਾ 25.1.93 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੇਵਲ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ, ਰੋਪੜ ਦੇ ਦੌਰੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਜਾਂ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ। ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਰਾਤ ਥਾਣੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੀਮਤੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੇਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦ ਬਦਲ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ੀਮਤੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਹੁਣ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 3.7.95 ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 164 Cr.P.C. ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ

25.1.93 ਤੋਂ 27.1.93 ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਪੜ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। 21.8.94 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਲਏ ਅਤੇ ਉਹ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਿੰਦਰਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਬੁੱਢਾ ਭੋਰਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਥਾਣਾ ਸਦਰ, ਰੋਪੜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕੁਝ ਬਾਹਰਲੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

7. ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਜੋ ਕਿ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, 12.2.93 ਨੂੰ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਜੇਕਰ ਲੱਕੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ। ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ 12.2.93 ਨੂੰ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਉਕਤ ਕਾਰ ਵਿਚ 25.1.93 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਰੋਪੜ ਗਏ ਸਨ। ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਅਵਿੰਦਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਰਾਹੀਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੱਕੀ ਬੇਕਸੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ.ਓ ਦਿਖਾ ਕੇ, ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਬਤੌਰ ਐਸ.ਪੀ.ਓ. ਉਸ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ @ ਸੋਨੂੰ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਉਗਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ ਰਹੇ ਹਨ।

8. ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਐਸ.ਆਈ. ਅਵਿੰਦਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਵਿੰਦਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ 25.1.93 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ @ਸੋਨੂੰ ਦੇ ਅਸਹਿਯੋਗ ਕਾਰਨ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਜੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਇਹ ਸੰਸਕਰਣ ਕਿ ਕੁਲਵੰਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੱਕੀ ਨੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੱਕੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਝੂਠਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ U/s 27 ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਝੂਠੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ।

10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੀ ਹੈ, ਸਾਡੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ/ਕਤਲ ਨਾਲ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੱਕ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ।"

ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਉੱਗਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਹਾਲਾਤ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਕਤਲ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਮਨੋਨੀਤ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਕਤਲ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ।।

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਕਤਲ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਘਿਨਾਉਣਾ ਅਪਰਾਧ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਇਹ ਰਹੱਸਮਈ ਅਤੇ ਬੇਹੱਦ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੌੜ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਦਲ ਨਾ ਲੱਭਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ. ਐਸ. ਵੇਮਰਾ, ਜੇ. ਨੀਲਾਬਤੀ ਬੇਹਰਾ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ, [1993] 2 ਐਸਸੀਸੀ 746 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

"ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ, ਜਿਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਗਰੰਟੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਪਾਅ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਤਸੱਦਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਛੋਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਪਰਦੇਸੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਨਿਵਾਰਣ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਯੋਗ ਢੰਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਅਤੇ 226 ਦਾ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਰੁਦੁਲ ਸ਼ਾਹ ਵਿੱਚ

ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਅਤੇ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਬੇਵੱਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 32 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਨਿਵਾਰਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਵਿਪਰੀਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਪਰ, ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਤਿਅੰਤ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਗਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਸਲ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਪਾਅ ਵਧੇਰੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਚਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਜਿੱਥੇ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, 1966 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 9(5) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 9(5) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ (ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ) ਨੂੰ ਰੁ.10,00,000 (ਦਸ ਲੱਖ) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਲੱਕੀ ਬਾਰੇ ਸੀਬੀਆਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ:

"ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਸਾਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਲੱਕੀ ਕੁਲਵੰਤ

ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਕਤਲ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਨੂੰ ਰੂ. 2,00,000 (ਦੋ ਲੱਖ) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਝੂਠੇ ਫਸਾਉਣ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਹਰਪ੍ਰੀਤ @ ਲੱਕੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਉਰਫ ਲੱਕੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇ।

ਅਸੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮਨੋਨੀਤ ਅਦਾਲਤ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਅਦਾਲਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚਲਾਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 197, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਸੀਬੀਆਈ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਗੁਪਤਾ, ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਬਾਰੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਆਰ.ਪੀ.

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।